

Otwarcie Głównego Sanktuarium Amona-Re w świątyni Hatszepsut w Deir el-Bahari (koło Luksoru, Górny Egipt)

Widok pomieszczeń Sanktuarium Amona-Re po zakończeniu prac. Fot. M. Jawornicki

Kolejna część świątyni Hatszepsut w Deir el-Bahari zostanie udostępniona dla zwiedzających. Uroczyste otwarcie Głównego Sanktuarium Amona-Re oraz poprzedzającego go Portyku Ptolemejskiego zostało zaplanowane na 9. grudnia 2017 r. na godz. 14:00.

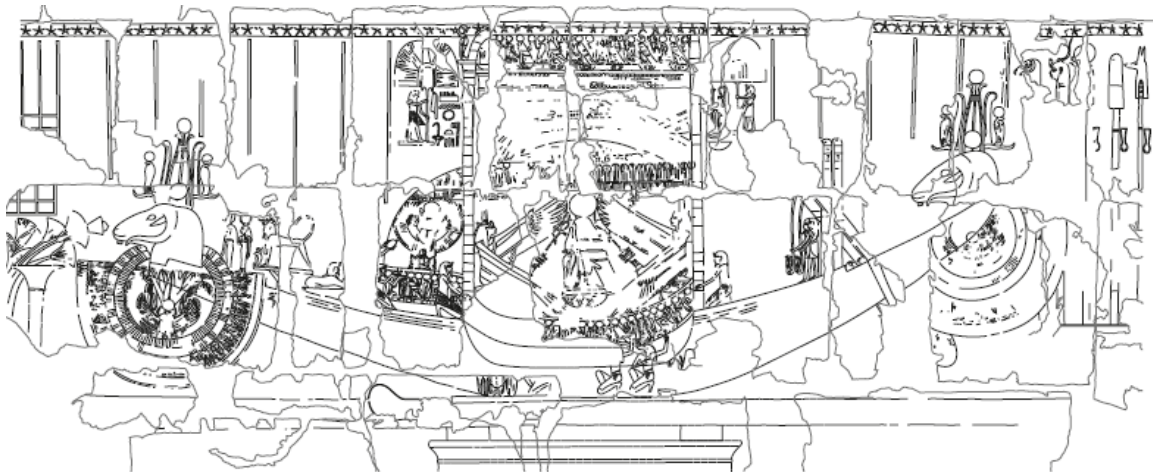
Gospodarzami uroczystości są Ministerstwo Starożytności Egiptu, reprezentowane przez Ministra Starożytności, prof. Chaleda el-Enani oraz Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej UW, reprezentowane przez dr. hab. prof. UW Tomasza Waliszewskiego, Dyrektora Centrum, przy udziale Ambasadora RP, JE pana Michała Murkocińskiego oraz Gubernatora Luksoru, pana Mohameda Badra.

Z ramienia CAŚ UW w otwarciu uczestniczyć będzie Dyrektor Centrum dr. hab. prof. UW Tomasz Waliszewski, a także dyrektor Stacji Badawczej w Kairze dr Artur Obłuski oraz kierownik Polsko-Egipskiej Misji Archeologiczno-Konserwatorskiej w Świątyni Hatszepsut w Deir el-Bahari dr Zbigniew E. Szafranski.

Sanktuarium Amona-Re położone jest pośrodku zachodniej ściany Górnego Festiwalowego Dziedzińca Świątyni Hatszepsut. Wejście dostępne jest z Portyku Ptolemejskiego poprzez granitowy portal, dokładnie na przedłużeniu linii wyznaczonej przez rampy dolnego i środkowego tarasu. Główne Sanktuarium składa się z Sali na

Barcę oraz Sali Posągu z trzema kaplicami. Pierwsze z pomieszczeń, miejsce gdzie podczas rytuału gościła święta barka Amona jest najbardziej okazałe z całego kompleksu. Ściany Sali na Barcę zdobią przedstawienia Hatszepsut, Tutmozisa (Totmesa) III i Neferure, córki Hatszepsut, składających ofiary przed barką Amona oraz wizerunki zmarłych członków rodziny królowej – Tutmozisa I, Ahmes (rodziców Hatszepsut), Tutmozisa II i Neferubiti (siostry Hatszepsut), witających świętą barkę. Przedstawienia członków rodziny królewskiej znajdują się również w sześciu wykutych niszach wzdłuż ścian północnej i południowej. W kolejnym pomieszczeniu, w Sali Posągu, gdzie znajdował się posąg Amona-Re, przeprowadzano najważniejsze rytuały związane z kultem tego boga. Posąg oświetlony był światłem słonecznym dzięki systemowi świetlików umieszczonych ponad nadprożami wejść do Sali na Barcę i Sali Posągu. Pośrodku ścian północnej i południowej ulokowano wejścia do dwóch wąskich kaplic poświęconych bogom Wielkiej Dziewiątki bóstw z Heliopolis, dzięki czemu przeprowadzane rytuały obejmowały symbolicznie nie tylko obszar Teb. Ostatnia kaplica, a zarazem najgłębiej położone pomieszczenie, to tzw. Sanktuarium Ptolemejskie, którego obecny kształt pochodzi z okresu panowania Ptolemeusza VIII Euergetesa II.

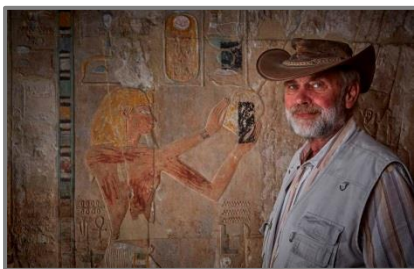

Święta barka Amona na ścianie sanktuarium. Rys. A. Golijewska, F. Pawlicki

Polsko-Egipska Misja Konserwatorska w Świątyni Hatszepsut w Deir el-Bahari została utworzona w roku 1961 przez prof. Kazimierza Michałowskiego. Od tego czasu archeolodzy, konserwatorzy i architekci związani z Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej UW pracują nad dokumentacją i rekonstrukcją Świątyni. Na przestrzeni lat zabezpieczono oryginalny strop Sali na Barcę, ścianę fasady oraz wybudowano ochronną platformę nad Górnym Tarasem. Dzięki tym działaniom wyeliminowano nacisk kamieni i skał oraz destrukcyjne działanie wody opadowej na konstrukcję sanktuarium. Ściany kompleksu zostały ustabilizowane, a dekoracja została zrekonstruowana (m.in. dwa z czterech posągów ozyriackich Hatszepsut, reliefy w Sali

na Barkę). Ponadto, oryginalnie zachowane reliefy zostały odczyszczone i zabezpieczone przez konserwatorów, co uwypukliło pierwotne żywe kolory warstwy malarskiej. W ramach kompleksowej dokumentacji przeprowadzono również skanowanie 3D. Prace w Sanktuarium zostały zakończone, dzięki czemu może ono być udostępnione zwiedzającym. Pod względem egiptologicznym Sanktuarium opracowywane jest przez dr. F. Pawlickiego (autora m.in. broszurki-przewodnika towarzyszącej otwarciu) do monograficznej publikacji. Część ptolemejska została opracowana przez dr hab. prof. PAN Ewę Laskowską-Kusztal (*Le Sanctuaire Ptolémaïque de Deir el-Bahari*, Deir el-Bahari III, Varsovie 1984).

Dr Zbigniew E. Szafranski – kierownik Polsko-Egipskiej Misji Archeologiczno-Konserwatorskiej w Świątyni Hatszepsut w Deir el-Bahari od 1999 roku. Z CAŚ UW związany jest od prawie 40 lat. Przez 10 lat (2005-2015) pełnił funkcję dyrektora Stacji Badawczej CAŚ UW w Kairze. Jest autorem licznych publikacji naukowych poświęconych archeologii Egiptu. (fot. M. Jawornicki)

Kontakt:

dr Zbigniew E. Szafranski, kierownik Misji, tel. 0020 102 912 1602,

e-mail: z.szafranski@uw.edu.pl

Katarzyna Kapiec, tel. 0020 11 49 722 199, e-mail: k.kapiec@poczta.onet.pl

dr Franciszek Pawlicki, e-mail: f.pawlicki@uw.edu.pl

www: <http://www.templeofhatshepsut.uw.edu.pl/pl/>

Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej Uniwersytetu Warszawskiego – pod jego auspicjami od ponad 50 lat prowadzone są polskie badania wykopaliskowe i prace konserwatorskie w krajach basenu Morza Śródziemnego, Afryki i Bliskiego Wschodu. Aktualnie Centrum prowadzi ok. 30 projektów na stanowiskach datowanych od czasów prehistorycznych, poprzez wszystkie okresy historyczne aż po późny antyk i okres muzułmański w Egipcie, Sudanie, Libanie, Jordanii, na Cyprze, w Irackim Kurdystanie, Kuwejcie, Arabii Saudyjskiej, Omanie, Gruzji i Armenii. Centrum prowadzi też Stację Badawczą w Kairze.

Czytaj więcej: www.pcma.uw.edu.pl ; www.facebook.com/pcma.uw/

Lista załączonych ilustracji:

- I. Deir el-Bahari. Tarasowa świątynia Hatszepsut. Fot. W. Jerke*
- II. Portyk Ptolemejski przed wejściem do sanktuarium. Fot. M. Jawornicki*
- III. Granitowy portal i wnętrze sanktuarium po konserwacji. Fot. M. Jawornicki*
- IV. Widok pomieszczeń sanktuarium po zakończeniu prac. Fot. M. Jawornicki*
- V. Fundatorka świątyni królowa Hatszepsut w scenie rytualnej przed Amonem-Re. Fot. M. Jawornicki*
- VI. Dr Zbigniew E. Szafrąński w Sanktuarium, fot. M. Jawornicki*
- VII. Plan Sanktuarium Amona-Re w Świątyni Hatszepsut w Deir el-Bahari:*
 - 1. Sala Barki*
 - 2. Sala Posągu*
 - 3-4. Kaplice*
 - 5. Sanktuarium Ptolemejskie*
 - 6. Portyk Ptolemejski*